

מרוכה פרק שביעי בבא קמא

עב.

עין משפט
גר מצוה

פ"א מ"י פ"ב מהלכות
גניבה הלכה ט' ופ"ג
מהלכות שחיטה הל' ג'
וע"ש ב"מ:

(א) פסחים סג. חולין סג.
 (ב) קמח. זבחים ל.
 (ג) חולין כט. ופ"ג ר"ש בן
 לקיש. א. ר"ש. ד. (לעיל)
 (ד) או ליתא בפי' א.
 (ה) אכל ככל משלם שרי
 עמד דין וא"ל חייב אמה
 ליתן ויכול להוריש לבניו.
 העתק מחילופי גרסאות.
 (ו) אפי' לא עמד דין וא"ל
 סוגיא דהכא איירי בלא
 עמד דין. העתק מחילופי
 גרסאות. (ז) ואפי' יליף
 מוכחא דפטור מקרבן
 שבויה. העתק מחילופי
 גרסאות. (ח) שקודם שצברה
 לאחר העמדה דין היתה
 שלו בחירת קנסא ומשכנה
 היא שלה ע"י קנס.
 העתק מהג"ל. ע' שחר
 ממה שהיה נעשה. העתק
 מהג"ל.

מוסף רש"י

אינה לשחיטה אלא
 לבסוף. אין השחיטה
 קרייה שחיטה אלא בסופה
 (חולין סג.).

רבינו חננאל

השוחט ונמצא טרפה,
 השוחט חולין בעורה
 משלם תשלומי ד' וה'.
 ואקשינן אליבא דר' יוחנן
 דאמ' ישנה לשחיטה
 מחלה ועד פוק. ודבריו ר'
 יוחנן מפורשין בפרק
 השוחט אחד בעוף, לימא
 חולין שנשחטו בעורה
 איסוריהו לאו דאורייתא.

דלא ארלו נשאר דסורא. לא דקדקתי טעמו של דבר: ומאי
 שאל סיפא. כיון דרישא אפי' לא עמד דין^א [קאמר רחמנא] דחמשה
 בקר ואפי' חמשה חלאי בקר סיפא כשמת אציו ואחר כך טבח
 ומכר למה לא ישלם לאחיו את חלקם: וטבח. כולו משמע: ש"מ.
 מדקמני מתנימין השוחט חולין בעורה
 חייב: אינה לשחיטה אלא לבסוף.
 הלכך כל כמה דטבח דמריה קא
 טבח ובגמר שחיטה הוא דמיטסקר
 בהנאה: כגון ששחט מיעוט סימנין
 בחוץ וגמרן בפנים. או^ב השלימין לרוב
 דבגמר טביחה הוא דאיתסרא ועד
 השתא דמריה קא טבח: אינה
 לשחיטה. אין שחיטה נקראת אלא
 לבסוף. ונפקא מינה לענין המחשב
 בקדשים חוץ למקומם או חוץ לזמנן
 או מחשב שלא לשמן אינה מחשבה
 אלא^כ חישב בסוף שחיטה: מחשבה
 ועד סוף. וכל כמה דחשיב היא
 מחשבה: חולין שנשחטו בעורה.
 פלוגתא היא במסכת קדושין (דף
 נה.) אי לאורייתא היא אי דרבנן:
 דאי

דלא אכלי בשרא דתורא ואלא מאי שנא
 רישא ומאי שנא סיפא א"ל רישא קרינא
 ביה וטבחו כולו באיסורא סיפא לא קרינא
 ביה וטבחו כולו באיסורא: השוחט ונמצא
 טריפה וכו': א"ל רב חביבי מחזונאה לרב
 אשי ש"מ^א אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי
 ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דשחט
 בה פורתא אסרה אידך לא דמריה קא טבח
 א"ל רב הונא בריה דרבא כי קא מחייב
 אהווא פורתא א"ל רב אשי לא תידחי
 וטבחו כולו בעיני וליכא אלא קשיא א"ל
 הכי אמר רב גמדה משמיה דרבא כגון
 ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים
 איכא דמתני לה אהא^ב א"ר שמעון משום
 דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף
 ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה ועד סוף א"ל רב חביבי מחזונאה לרב
 אשי לימא קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא
 דאי

שרוי בתענית היה: סיפא לא
 קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא. משמע אכל כפל מחייב אע"ג
 דלא עמד דין ואפי' ארבעה וחמשה הוה מחייב אי לאו דבעינן
 וטבחו כולו באיסורא ורישא נמי קמני חייב בארבעה וחמשה ואע"ג
 דאיירי בלא עמד דין כמו צסיפא
 דאין חילוק בין רישא לסיפא אלא
 דרישא טבח ואח"כ מת אציו וצסיפא
 מת אציו ואח"כ טבח ולמאי דס"ל
 מעיקרא לרב נחמן ולא חמשה חלאי
 בקר לא מוקי כשעמד דין אלא
 משום דלא ליהוי ה' חלאי בקר אס
 כן משמע כל הסוגיא דאדם מוריש
 קנס לבניו והקשה ריב"ז דריש
 נערה שנתפתתה (כמוצות דף נד ע"ב וס'
 אמרינן כי קאמרינן ממונא הו
 להורישו לבניו נשאר קנסות והתם
 הו פ"י משום שעמד דין אכל לא
 עמד דין משמע כולה שמעתא דלא
 מצי להוריש וי"ל דרצח ורצ נחמן
 דהכא לית להו סוגיא דהתם דס"ל
 דיכול להוריש נשאר קנסות אע"ג
 שלא עמד דין דהיי דקנס על אונס
 ופיתוי אין יכול להוריש בשום ענין
 דקמני נמתני דהתם היינו משום
 דאותו דבר שהקנס יולא ממנו דהיינו
 הבת אין יכול להורישו לבניו כדאמרינן

התם אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם אכל ממון דהכא שהכפל ד' וה' ויאלץ ממנו דהיינו בהמה הוא מוריש לבניו לפיכך זה הקנס
 מוריש לבניו ועוד נראה לר"י דרצח ורצ נחמן דהכא לא פליגי אסוגיא דרצה ואציו דפרק נערה (סג) דמיירי הכא כולה מתנימין
 כשעמד דין ואמרו ליה חייב אמה ליתן לו דכה"ג אדם מוריש לבניו דהיינו דה"ל חייב אמה ליתן לו ולא שייך השתא למפקד
 ארישא לפלוג דדידיה טבח ומכר צחיי אציו בין עמד דין ללא עמד דהיינו ליה למתני כולה בעמד דין דתו לא הו קנס דאפי' כ
 צסיפא מת אציו ואח"כ טבח דפטור משום דבעינן וטבחו כולו באיסורא וליכא וחדוש זה אינו יכול להשמיענו אלא בנת אציו ואח"כ
 טבח ומכר אכל מעיקרא דצבירא ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חלאי בקר והיינו טעמא דמפטור צסיפא פריך שפיר דליפלוג
 ולימני דדידיה כמה דברים אמורים כשעמד דין ואמר לו לא תן לו אכל לא עמד דין פירוש שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה
 ליתן לו וטבח ומכר ואח"כ מת אציו פטור מטעם ולא ה' חלאי בקר^א דהיינו טעמא דצסיפא דצסיפא נמי מיירי בלא עמד דין צחיי
 אציו שלא אמר לו לא תן לו אלא חייב אמה לו אס כן בהנכ נקט צסיפא מת אציו ואחר כך טבח דצוה הענין אפי' טבח ואחר כך
 מת נמי וק"ת נראה דוחק פירוש זה דמאחר דמועלת העמדה דין דחייב אמה ליתן לו לענין שחשבו כאלו זכה שיכול להוריש לבניו
 אס כן גם לענין זה תועיל שיחשובו כאלו נתחייב לאציו ה' בקר שלמים שמכח האב הוא מתחייב לשלם לאחיו ולא מכח ור"י הלכך
 מפרש דבכל קנס אדם מוריש לבניו^ב וההיא דפרק נערה (סג) לענין קרבן שצוה איירי כמו שמכח תחילת הסוגיא לענין קרבן שצוה
 שלא אציו לרצה ועל זה השיבו כי קאמינא ממון הו לרבי שמעון להתחייב עליו קרבן שצוה להורישו לבניו שאלם מת ומצטוהו אחר
 מיתת אציהם קנס שהיית חייב לאציו והעמידך דין ונתחייבת לו דין וכפר ונשבע ואחר כך הודה הואיל ואגללי מילתא דשבעת
 שפול ליד היורשים כבר היה ממון אכל אציהם שהרי כבר עמד עליו דין ונתחייב לו ולא היה יכול להודות ולהפטור מהן אס כן
 לגבי דידהו אין עקרו קנס וה"ל דומיא דפקדון דקרא ומתחייב עליה קרבן שצוה אכל אס לא עמד דין אע"פ שהירש יורשו מכל
 מקום אין דומיא דפקדון ולא מחייב בטעמא קרבן שצוה אפי' העמידוהו דין ונתחייב להו דין ואחר כך עמה כשתצטוהו כפר ונשבע
 והודה שהרי עיקרו קנס והא דאמר במר הכי דאינטרין קרא וכיחש לעמדה דין וצגרה ואחר כך מתה דהתם כי קא ירית מינה
 קא ירית^ג מכל מקום אין דומיא דפקדון אע"פ שעי' ירושה בל ליד האב עכשיו הואיל ותחילתו קנס לגבי דידה ודידיה^ד אפי' מתה אחר
 שצגרה עיקרו קנס ומיקרי לגבי האב ולא מתחייב קרבן שצוה אכל אס תאמר צפרק אלו נערות (סג דף נח: וסג ד"ה יט) דקבעי יש בגר צקבר
 ופקע אב אין בגר ולא פקע אב ואמאי פקע אב כשיש בגר צקבר נהי דאין לו מכח יתיה לו מכח ירושה שירש את בנו כיון דקנס
 נמי צר ירושה הוא ויש לומר דהתם אין יכול לזכות מכחה שהבת לא היתה ראויה לזכות בו מעולם^ה ואס תאמר וכי צעי מעיקרא יש
 בגר צקבר ודבנה הו היאך יכול להיות של צנה הלא אינה יכולה להורשה דקאמר בצעיא בתרייתא יש בגר צקבר ופקע אב ויש
 לומר דצעיא קמיתא הוא צבזבת ופגם דהו ממונא ומורשת שפיר לננה אע"ג דבזבת ופגם איתקש לקנס דנתנן צפרק נערה (סג דף
 מה): לא הספיקה לעמוד דין עד שמת האב הרי הן של עממה משמע דבזבת ופגם נמי קאי מדקמני הרי הן לשון רבים היינו דוקא
 לענין גביית האב איתקוש לקנס כדכתיב ונתן האיש השוכב עמה לאציו הנערה חמשים וגו' ודרשינן הנאה שביצה נ' מכלל דאיכא
 בזבת ופגם ואית דדריש תחת אשר עינה מכלל דאיכא בזבת ופגם אכל הכא נהי דמפטור המאנס מן הקנס לפי שאין יכולה להוריש שלא
 זכתה בו מבזבת ופגם דהו ממונא לא מפטר: ד"א^ו ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיט פורתא בו. ממאי דחייב רחמנא
 לחולין בעורה ואחשוני חוץ לא מצי למפקד אי ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף מבי שחיטה פורתא אסרה ואידך מחתך עפר בעלמא
 הוא אע"ג דליכא למימר דמתחייב אהווא פורתא כמו שאפרש בסמוך דכיון דאין שם פסול אחר אלא דשחוטין חוץ לבדו איכא למימר
 דבהכי חייב רחמנא אכל כשיש פסול אחר עמו או יש לפטור אפילו למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כיון דבסוף שחיטה הו כמתחך עפר
 בעלמא: ב" קמחייב אהווא פורתא מחייב. תימה כיון דסוף השחיטה פוסלת אין לו להתחייב אפורתא קמא אפילו למ"ד ישנה לשחיטה
 מתחילה ועד סוף כדמשמע בפ"צ דחולין (דף נט:) דפריך מההיא דאירע זה פסול בשחיטה בין קודם פסולה בין לאחר פסולה אין
 מוטבאה גדיים בהזאתה קודם פסולה מטמאה גדיים לאחר פסולה אין מטמאה גדיים ואי אמרת ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף
 ניפלוג נמי בשחיטה ומאני נתקלקלה בשחיטה קאמרת כיון דנתקלקלה בשחיטה לבסוף איגללי מילתא למפרע דמעיקרא לאו שחיטה
 היא כלל ואיתו לקולו מפ' ר"ת דלאו דוקא נתקלקלה בגוף השחיטה כגון נוחר ומעקר אלא אפי' נתקלקלה ע"י מלאכה שעשה בשעת
 שחיטה דומיא דאירע זה פסול בהזאתה דמיירי בפסול מלאכה דאי לאו הכי אכתי איתקשה לו ניפלוג נמי בשחיטה בפסול מלאכה
 אלמא משמע התם דאפי' למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף כשיאירע פסול בצלמא אין תחילת השחיטה שחיטה וי"ל דהכא נמי
 ה"מ לאקשווי ליה אלא בלאו הכי מסלק ליה שפיר: ל"מ^ז קסבר רבי יוחנן חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא. ומקשה דידה
 דאדידיה דליה גופיה אמר צפרק האיש מקדש (קדושין דף ק"ז ע"ב): חולין שנשחטו בעורה לאורייתא ויליף לה מקרא: